



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **X**, zastoupen Mgr. Ing. Štěpánem Dražkou, advokátem se sídlem Orlí 483/1, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 7. 2020, č. j. 61 Az 51/2019 - 49,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 7. 2020, č. j. 61 Az 51/2019 - 49, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 27. 11. 2019, č. j. OAM-792/ZA-ZA11-HA13-2019, žalovaný neudělil žalobci azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o azylu“), a zároveň rozhodl, že mu nelze udělit doplňkovou ochranu pro existenci důvodů dle § 15a téhož zákona. Dle žalovaného se totiž žalobce dopustil vážného zločinu, konkrétně byl odsouzen za spáchání pokusu zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. b) a c) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále též „trestní zákoník“) a za spáchání zločinu krádeže podle § 205 odst. 1, odst. 4 písm. a) a c) téhož zákona k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 9 let a byl mu uložen trest vyhoštění z území ČR na dobu 10 let.

II.

[2] Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce žalobu u Krajského soudu v Ostravě (dále též „krajský soud“), který v záhlaví uvedeným rozsudkem rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud nepřisvědčil námitkám, že žalovaný vycházel z neaktuálních zpráv o zemi původu a aplikoval nesprávně § 12 a 14 zákona o azylu. Souhlasil však se žalobní námitkou, že se žalovaný ve svém rozhodnutí dostatečně nevypořádal s hodnocením, zda žalobce spáchal „vážný zločin“ ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 6 Azs 309/2016 - 28, č. 3546/2017 Sb. NSS,

podle něhož nelze při posouzení závažnosti zločinu vystačit s vnitrostátní úpravou trestního práva, ale je třeba zohlednit, jak je daný trestný čin hodnocen v ostatních zemích, na které dopadá směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Je třeba posoudit veškeré polehčující a přitěžující okolnosti konkrétního případu, včetně toho, zda žadatel již vykonal trest a poučil se z něj. Tomu dle názoru krajského soudu žalovaný nedostal. Nepřihlédl totiž např. k tomu, že žalobci byl uložen trest na samotné spodní hranici zákonné sazby trestu odnětí svobody ve vztahu k míře jeho účasti na spáchání trestného činu, či k tomu, jaký způsob života žalobce vedl a vede po propuštění z výkonu trestu. Rozhodnutí žalovaného je proto v této části nepřezkoumatelné.

III.

[3] Proti rozsudku krajského soudu v rozsahu prvního výroku (jímž bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení) podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). V ní označil rozsudek za vnitřně rozporný, neboť krajský soud v bodě 4 uznal žalobu za nedůvodnou, avšak následně rozhodnutí stěžovatele zrušil z důvodu nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů. Dále soud pochybil tím, že nevycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodnutí stěžovatele. Zabýval se totiž novým skutkovým tvrzením žalobce v žalobě, že ve Vietnamu bude znovu trestně postihován za drogovou činnost, za niž byl postížen v ČR.

[4] Stěžovatel rovněž odmítl krajským soudem vyslovené závěry o vadách jeho rozhodnutí. Má za to, že rozhodnutí vydal v souladu se zákonem a správným procesním postupem. Názor krajského soudu o nedostatečnosti posouzení trestného činu žalobce dle kritérií kvalifikační směrnice a ustálené judikatury nemá zákonnou oporu. Krajský soud se na rozdíl od stěžovatele nezabýval konkrétními okolnostmi dané věci ve světle rozsudků trestních soudů, kterými byl žalobce pravomocně odsouzen za trestnou činnost. Neposuzoval žalobní body ani ve světle správního rozhodnutí, a jeho závěry proto byly pouze obecné. Nadto nesprávně uvedl, že žalobci byl uložen trest na samotné spodní hranici zákonné sazby trestu odnětí svobody. Stěžovatel provedl posouzení závažnosti žalobcovy trestné činnosti na základě závěrů obou trestních soudů v „mentální formě“, aniž by tyto závěry opisoval. Odmítl, že by se daným případem zabýval formalisticky, naopak svůj postup považuje za souladný s kvalifikační směrnicí. Z judikatury dovozuje, že posouzení závažnosti zločinu se musí provádět případ od případu, ve světle všech okolností a se zohledněním mezinárodních standardů. Uvedl však, že v něm má správní orgán velkou volnost rozhodování. Při tomto posuzování dospěl v případě žalobce k tomu, že se dopustil vážného činu s velmi vysokou mírou společenské škodlivosti, jako člen organizované skupiny, a to tak, že se podílel na vybudování a fungování pěstíren konopí. Jednalo se o značně sofistikovaný způsob spáchání trestné činnosti, která má vážné dopady na zdraví a životy osob. Individuální posouzení žalobcova činu jej vedlo k závěru, že byl naplněn azylově relevantní pojem vážný zločin, a tudíž jsou dány podmínky pro aplikaci § 15a zákona o azylu. To, že byl žalobce podmíněně propuštěn z výkonu trestu, sice byla polehčující okolnost, která ale nepřevážila přitěžující okolnosti. Nadto dosud neuplynula zkušební doba, nelze tak s jistotou říct, že se žalobce osvědčil.

[5] Stěžovatel se v rozhodnutí rovněž vyjádřil k rodinným vazbám žalobce a tomu, jak nyní žije. Přání setrvat v ČR s přítelkyní však není azylově relevantním důvodem. Žalobce měl podle něj svoji pobytovou situaci řešit prostřednictvím zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců

pokračování

na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, které by mu mohly umožnit legálně setrvat v České republice.

[6] Závěrem kasační stížnosti shrnul, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázky a nepodepřel je dostatečnými důvody. Nepřihlédl k obsahu sdělení žalobce, k obsahu spisového materiálu, nerespektoval zjištěný skutkový stav a bez ohledu na individuální okolnosti případu jej zavázal k postupu, který nemá oporu v zákoně. Nedostatek skutkových i právních důvodů vede k nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. Kvůli těmto zásadním pochybením dovodil, že kasační stížnost je přijatelná, a navrhl rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

IV.

[7] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že tato nespĺňuje kritéria přijatelnosti. Dle jeho názoru nedošlo k hrubému pochybení krajského soudu při výkladu hmotného či procesního práva ani k tomu, že by soud nerespektoval ustálenou judikaturu. Postup, kdy krajský soud uznal žalobu za nedůvodnou a následně shledal rozhodnutí stěžovatele zčásti nepřezkoumatelným, je v souladu se zákonem a judikaturou. Krajský soud je povinen přihlížet k nepřezkoumatelnosti rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů z moci úřední. Jelikož se stěžovatel dostatečně nevypořádal s požadavky zákona, resp. kvalifikační směrnice, byl krajský soud povinen jeho rozhodnutí zrušit i přesto, že tímto směrem nebyla vznesena žádná žalobní námitka. Krajský soud byl rovněž povinen se v souladu se zásadou *non-refoulement* zabývat skutkovými důvody, které žalobce uvedl až po vydání rozhodnutí správního orgánu. Při hodnocení trestného činu pak stěžovatel skutečně nepostupoval dle judikatury, kterou sám citoval. Nehodnotil výši uloženého trestu, míru účasti žalobce na činu, jeho nedokonání, ani to, že žalobce vykonal značnou část trestu a nyní je podmíněčně propuštěn. Nepostačuje provedení tohoto hodnocení v mentální formě ani jeho odůvodnění teprve v kasační stížnosti. Dle žalobce krajský soud srozumitelně a odůvodněně uvedl, proč rozhodnutí stěžovatele zrušil. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost odmítl, popř. zamítl.

V.

[8] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Přesahem vlastních zájmů, který ve věcech azylu vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud také nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. K tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, ze dne 22. 5. 2013, č. j. 6 Azs 11/2013 - 18, ze dne 19. 6. 2013, č. j. 7 Azs 13/2014 - 52, a ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 30. O přijatelnou kasační stížnost se tak může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) bude třeba učinit judikaturní odklon; (4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní

pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[10] Nutno dodat, že nepřijatelnost je možno aplikovat i na kasační stížnosti podávané správním orgánem, pouze s tím rozdílem, že se nevyžaduje naplnění požadavku, že pochybení krajského soudu musí představovat zásah do hmotněprávního postavení stěžovatele. Jinak by nemohl Nejvyšší správní soud naplňovat úkol zajistit spravedlivé, zákonné a předvídatelné rozhodování správních soudů (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, ze dne 29. 11. 2016, č. j. 7 Azs 231/2016 - 55, či usnesení ze dne 8. 3. 2018, č. j. 9 Azs 435/2017 - 24).

[11] Z kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatel spatřuje důvod její přijatelnosti v tom, že mu rozhodnutí krajského soudu ukládá povinnosti nad rámec požadavků zákona i jej interpretující judikatury, a tedy představuje zásadní pochybení v řešení právních otázek případu. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud skutečně pochybil při řešení právních otázek, a proto posoudil kasační stížnost jako přijatelnou.

[12] Vzhledem k tomu, že stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti také důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., zabýval se Nejvyšší správní soud nejprve tímto důvodem. Postupoval přitom podle své setrvalé judikatury týkající se vad zakládajících důvod nepřezkoumatelnosti. Na její závěry ohledně posouzení toho, jaké vady naplňují tento kasační důvod, pro stručnost odkazuje (viz např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS; či ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS).

[13] K tomu kasační soud uvádí, že nesrozumitelnost rozsudku nelze dovozovat pouze z dílčích písařských chyb v jeho odůvodnění. Důvodem pro zrušení rozhodnutí proto nemůže být to, že krajský soud v úvodní části napadeného rozhodnutí (bod 4) napsal, že „*dospěl k závěru, že žaloba není důvodná*“, ačkoliv z kontextu je zřejmé, že žalobu shledal zčásti důvodnou, a to pro nepřezkoumatelnost rozhodnutí stěžovatele v části týkající se aplikace § 15a zákona o azylu. Podstatné je, že krajský soud uvedl v rozsudku srozumitelně důvod, pro který rozhodnutí stěžovatele výrokem I. zrušil (viz bod 15). Dílčí nepřesnost v bodě 4 nezpůsobuje nesrozumitelnost jeho rozsudku jako celku.

[14] Stěžovatel dále krajskému soudu vytkl, že se věcně zabýval námitkou, kterou žalobce neuplatnil v řízení před stěžovatelem, a sice že bude ve Vietnamu znovu trestně postižen za trestnou činnost spáchanou na území ČR. Dle stěžovatele tímto porušil § 75 odst. 1 s. ř. s.

[15] K tomu je třeba uvést, že povinnost akceptovat v řízení o žalobě ve věcech mezinárodní ochrany i zcela nové skutečnosti, které nebyly známy ke dni rozhodnutí žalovaného, vyplývá pro krajské soudy z čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany. Česká republika uvedenou normu netransponovala do svého právního řádu, přestože tak měla podle čl. 51 odst. 1 uvedené směrnice učinit do 20. 7. 2015, a současně se jedná o normu dostatečně přesnou a bezpodmínečnou, tudíž má přímý účinek (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015 - 32). Ve vztahu ke skutečnostem, které žadatel uplatní teprve v řízení před správním soudem, ačkoliv je mohl sdělit již správnímu orgánu, vyložil Nejvyšší správní soud uvedený článek směrnice tak, že krajský soud je povinen zohledňovat pouze ty skutečnosti, které žadatel nemohl bez vlastního zavinění uvést již ve správním řízení (viz již uvedený rozsudek č. j. 10 Azs 194/2015 - 32). Tento závěr dále rozvedl Ústavní soud v nálezu

pokračování

ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, tak, že je nezbytné se od pravidla dle § 75 odst. 1 s. ř. s. odklonit rovněž tehdy, pokud žadatel o udělení mezinárodní ochrany nesdělí všechny relevantní skutečnosti pro udělení mezinárodní ochrany ve správním řízení z ospravedlnitelných důvodů, ačkoliv již v té době objektivně existovaly a musely být žadateli známy, a pokud by současné jejich nezohledněním mohlo dojít k porušení čl. 43 Listiny základních práv a svobod, resp. principu *non-refoulement*. Mezi takové ospravedlnitelné důvody Ústavní soud zařadil například: „*dotazování při osobním pohovoru se této skutečnosti netýkalo a konkrétní informaci nezjistilo; osobní pohovor nebyl proveden; žadatel nemusel pochopit relevanci některých skutečností pro žádost o mezinárodní ochranu; trauma, stud nebo jiné zábrany mohly zabránit úplnému ústnímu svědectví při osobním pohovoru (zejména v případě těch, kteří přežili mučení, sexuální násilí či pronásledování z důvodu sexuality); poblaví tazatele nebo tlumočnicka mohlo být pro žadatele zábranou*“ (srov. dále např. rozsudky zdejšího soudu ze dne 11. 7. 2019, č. j. 9 Azs 157/2019 - 24, nebo ze dne 13. 7. 2016, č. j. 2 Azs 127/2016 - 31).

[16] V nyní posuzované věci krajský soud konstatoval, že spornou námitku mohl žalobce nepochybně uvést již v řízení před stěžovatelem a poukázal na to, že tvrzení žalobce nebyla konkretizována a podložena. Dále krajský soud odkázal na informaci Ministerstva zahraničních věcí ze dne 11. 9. 2019 předloženou stěžovatelem v soudním řízení, která dle něj obavy žalobce z opětovného odsouzení za týž trestný čin ve Vietnamu nepotvrzuje. Krajský soud tak *de facto* vyhodnotil spornou námitku žalobce jako nepřipustnou, neboť zjevně neshledal, že by se jednalo o nová tvrzení svědčící o hrozbě újmy žalobce v zemi původu, která by mohla potenciálně vést k udělení mezinárodní ochrany, která nebyla bez vlastního zavinění cizince (resp. pro absenci ospravedlnitelných důvodů předvídaných Ústavním soudem) předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení. Zároveň však tuto námitku věcně posoudil a shledal účelovou a nedůvodnou. Nelze přitom odhlédnout od toho, že dle protokolu o jednání ze dne 2. 7. 2020 krajský soud ani neprovedl dokazování informací Ministerstva zahraničních věcí ze dne 11. 9. 2019, o niž závěr o nedůvodnosti obav žalobce opřel. Z jeho rozhodnutí tak není zřejmé, zda vůbec a případně proč shledal v projednávané věci naplnění podmínek pro prolomení zásady zakotvené v § 75 odst. 1 s. ř. s. Je proto třeba přisvědčit stěžovateli, že krajský soud neaplikoval pravidlo vyplývající z § 75 odst. 1 s. ř. s. důsledně, resp. svůj postup srozumitelným způsobem neobjasnil. Rozsudek tak v tomto bodě trpí nepřezkoumatelností spočívající v nesrozumitelnosti.

[17] Uvedená vada však nebrání tomu, aby Nejvyšší správní soud vypořádal zbývající kasační námitky, neboť právě tyto - na rozdíl od vytýkané vady - směřují do důvodů, pro které krajský soud zrušil rozhodnutí stěžovatele, proti čemuž stěžovatel svou kasační stížností brojí. Vada, již se krajský soud dopustil v souvislosti s vypořádáním žalobní námitky uplatněné teprve v žalobě, neměla naopak na zrušení rozhodnutí stěžovatele žádný vliv. Rozsudek krajského soudu přitom ve zbývající části plně vyhovuje požadavkům přezkoumatelnosti, jak je definuje výše uvedená judikatura. To platí rovněž pro část odůvodnění, v níž krajský soud stěžovateli vytkl neúplnost úvah o tom, zda trestná činnost žalobce spadá pod pojem „vážný zločin“ ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Nelze souhlasit se stěžovatelem, že krajský soud vyslovené závěry nepodložil dostatečnými důvody. Krajský soud ve svém rozsudku vyložil, které skutkové okolnosti vzal za prokázané. Svě hodnocení neúplnosti úvah promítnutých do rozhodnutí stěžovatele založil na předchozí judikatuře správních soudů, z níž ocitoval relevantní pasáže, a následně vymezil, na jaké úvahy se omezil stěžovatel a jaké úvahy bylo podle krajského soudu potřebné provést, aby hodnocení aplikovatelnosti § 15a zákona o azylu obstálo z hlediska požadavků čl. 17 kvalifikační směrnice. To, že krajský soud uvedl pro své rozhodnutí konkrétní důvody, ostatně dokládá i to, že stěžovatel v kasační stížnosti polemizuje s jeho právními závěry. Nejvyšší správní soud se tak i přes výše uvedenou vadu z důvodu procesní ekonomie zabýval i námitkami směřujícími do merita věci (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006 - 74).

[18] Nejvyšší správní soud zjistil ze spisu stěžovatele a krajského soudu, že žalobce požádal dne 4. 9. 2019 o udělení mezinárodní ochrany. Během pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že v České republice bydlí od roku 2009. Nejprve pracoval na stavbách, v roce 2012 se však dostal do finančních problémů. Byla mu nabídnuta práce, aby si rychle vydělal. Kvůli tomu se však dostal do vězení, když byl odsouzen na 9 let odnětí svobody za pěstování marihuany v organizované skupině. Ve vězení strávil 7 let, byl propuštěn s tříletou podmínkou. Jako důvod k podání žádosti označil dluhy v zemi původu, neboť na cestu do ČR si půjčil neoficiálně od soukromé osoby. V ČR má od roku 2010 přítelkyni, která má české občanství. Ve Vietnamu má rodiče a staršího bratra. Podle výpisu z evidence cizinců založeného ve správním spisu žalobce pobýval v ČR na základě povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání. Z evidence rejstříku trestů vyplývá, že žalobce byl pravomocně odsouzen rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 23. 10. 2014, č. j. 52 T 10/2013 - 2367, a usnesením Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 1. 2015, č. j. 1 To 89/2014 - 2719. Byl spolu s dalšími 5 osobami uznán vinným z toho, že společně organizovali a realizovali výrobu psychotropní látky tím, že ve dvou domech vybudovali zařízení na pěstování rostlin konopí skrytým způsobem a ve značném rozsahu, a to za použití nákladné a moderní sofistikované technologie určené k maximálnímu zisku kanabinoidních látek s tím, že žalobce zabezpečoval montáž technologického a botanického zařízení, napojení na zdroj elektrické energie a vody a samotný provoz v pěstírnách. Současně odcizovali elektrickou energii napojením domů s pěstírnami do veřejné elektrorozvodné sítě. Oba činy žalobce spáchal jako člen organizované skupiny. V případě prvního trestného činu byl žalobce odsouzen za spáchání pokusu zvláště závažného zločinu v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch a ve velkém rozsahu, v případě druhého trestného činu za spáchání zločinu krádeže, jímž způsobil značnou škodu. Za to mu byl uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 9 let a trest vyhoštění z území ČR na dobu 10 let. Z rozhodnutí trestních soudů vyplývá, že popsaná trestná činnost byla přerušena zásahem policie, v pěstírnách bylo nalezeno celkem 33 kg vypěstovaného či vypěstovatelného toxikomansky využitelného konopí. K osobě žalobce trestní soud uvedl, že nebyl na území ČR dříve trestán. Na činnosti organizované skupiny se podílel jako vyšší článek a byl zapojen do provozu obou pěstíren. Proto mu byl uložen vyšší trest než dalším odsouzeným, avšak při spodní hranici zákonné trestní sazby (rok nad zákonným minimem) s ohledem na výtěžnost trestné činnosti. Dne 22. 8. 2019 byl žalobce podmíněně propuštěn, zkušební doba končí 22. 8. 2022.

[19] Podle § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu [d]oplňkovou ochranu nelze udělit, je-li důvodné podezření, že cizinec, který podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, (...) se dopustil vážného zločinu.

[20] Předmětem sporu je, zda stěžovatel správně a na základě úplné úvahy vyhodnotil, že trestná činnost žalobce spadá pod pojem „vážný zločin“ ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, a rozhodl, že doplňkovou ochranu tudíž žalobci nelze udělit. Krajský soud stěžovateli v napadeném rozsudku vytkl, že se ve svém rozhodnutí nezabýval všemi relevantními kritérii, a proto je jeho posouzení, zda šlo o „vážný zločin“, vadné.

[21] Obecně lze konstatovat, že je to právě správní orgán, kdo musí posoudit, zda udělení doplňkové ochrany nebrání naplnění tzv. vylučovací klauzule (§ 15a zákona o azylu). Má tedy povinnost interpretovat právní normu a posoudit, zda dopadá na konkrétní skutkový stav, přičemž musí vycházet z řádně objasněného skutkového stavu (§ 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, dále též „správní řád“).

[22] Neurčitý právní pojem „vážný zločin“, obsažený v § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu ve znění účinném od 18. 12. 2015, je přímo převzat z čl. 17 kvalifikační směrnice. V rozsudku

pokračování

č. j. 6 Azs 309/2016 - 28 Nejvyšší správní soud vyšel z rozsudku Soudního dvora EU ze dne 9. 11. 2010 ve spojených věcech C-57/09 a C-101/09, *Spolková republika Německo proti B a D*, z nějž plyne, že každý případ musí být posouzen ve světle známých konkrétních skutečností. Zdejší soud proto dovodil v bodě [14] rozsudku, že „závěr o tom, že se stěžovatel dopustil vážného zločinu, a tudíž mu nelze udělit doplňkovou ochranu, nelze odůvodnit pouze s odkazem na to, že byl žadatel odsouzen za spáchání činu, který je vnitrostátním trestním právem označován za zvlášť závažný zločin“.

[23] Při posuzování, zda je určité jednání „vážným zločinem“ ve smyslu § 15a zákona o azylu, je třeba posuzovat jak individuální, tak typový charakter předmětného jednání, přičemž pouze typové zhodnocení nepostačuje (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2016, č. j. 49 Az 71/2015 - 26, č. 3537/2017 Sb. NSS). Stejně tak je nerozhodná pouhá výše trestu (rozsudek Soudního dvora EU ze dne 13. 9. 2018, C-369/17, *S. A.*). Správní orgán musí posoudit individuální okolnosti případu, posoudit závažnost zločinu ve světle všech polehčujících a přitěžujících okolností a rovněž všech dalších relevantních subjektivních nebo objektivních okolností, ať již nastaly před činem nebo po něm, jak Nejvyšší správní soud připomněl v bodě [10] usnesení ze dne 18. 7. 2018, č. j. 6 Azs 108/2018 - 28. V rozsudku č. j. 6 Azs 309/2016 - 28, k okolnostem, jež je třeba zohlednit, uvedl: „Ačkoli může být kvalifikace činu z hlediska terminologie trestního práva jedním z kritérií, ke kterým je žalovaný povinen přihlídnout (jakkoli kritériem výchozím), z hlediska požadavku souladnosti rozhodnutí o mezinárodní ochraně s kvalifikační směrnici nemůže být jediným. V kontextu případu stěžovatele budou dalšími okolnostmi, které je třeba vzít v úvahu, povaha a závažnost činu spáchaného stěžovatelem a v souvislosti s ní výše uloženého trestu, míra účasti stěžovatele na trestné činnosti, skutečnost, že nedošlo k dokonání trestného činu (včetně příčiny, proč se tak nestalo) či skutečnost, že stěžovatel již trest odnětí svobody vykonal.“ Přesto zdůraznil, že tento výčet kritérií není pro správní orgán nijak závazný; kritéria musí reflektovat konkrétní specifika případu a uvedený výčet je pouze demonstrativní (tamtéž, bod [15]).

[24] Z citované judikatury tedy plyne, že pro řádné posouzení, zda konkrétní trestná činnost spadá pod rozsah neurčitého právního pojmu „vážný zločin“, nepostačuje jen mechanické zhodnocení výše trestu nebo jeho kvalifikace jako zločinu či zvlášť závažného zločinu podle trestního zákoníku. Takové zhodnocení by dostatečně nebralo v potaz jednak to, že jde o azylový, nikoli trestněprávní termín, a navíc jde o pojem, jenž není možné vyložit jen na základě vnitrostátního práva. Naopak je nutné posoudit i další specifické okolnosti konkrétního případu. Nelze tedy činit jednoduchý závěr, že pravomocné odsouzení za zvlášť závažný zločin nutně povede k naplnění definice „vážného zločinu“ podle § 15a zákona o azylu.

[25] V nyní posuzovaném případě krajský soud vytkl stěžovateli, že se ve svém rozhodnutí omezil toliko na konstataci rozsudku trestního soudu a dodal, že spáchaný trestný čin je definován jako úmyslný, že jej žalobce spáchal jako člen organizované skupiny, ve velkém rozsahu a v úmyslu si opatřit materiální prospěch. Za neuspokojivé považoval i vyjádření, že se jedná o zločin „nesporně vážný ve smyslu zákona o azylu“, třebaže byl žalobci uložen trest při spodní hranici trestní sazby, a obecný odkaz na závažnost tzv. drogové kriminality a na to, že boj proti ní je řešen mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána. Krajský soud hodnocení považoval za neodpovídající výše shrnutým požadavkům. Konkrétně postrádal zhodnocení trestu uloženého na samotné spodní hranici délky trestu odnětí svobody ve vztahu k míře účasti žalobce na spáchané trestné činnosti, včetně toho, jaký život vedl a vede po propuštění z výkonu trestu.

[26] Kasační soud se s tímto hodnocením krajského soudu neztotožňuje. Úvahu obsaženou ve stěžovatelově rozhodnutí považuje za dostatečnou. Námitka uvedená v kasační stížnosti, že se stěžovatel všemi kritérii navrhovanými krajským soudem zabýval, avšak toliko v „mentální formě“, je však nepřipadná. Úvahy, kterými se stěžovatel řídil, musejí být zachyceny v písemném

odůvodnění jeho rozhodnutí (srov. rozsudek ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008 - 109). Odůvodnění, z něž není seznat, z čeho správní orgán vycházel nebo jakými úvahami se řídil, nelze považovat za řádné, neodpovídá požadavkům § 68 správního řádu ani principům dobré správy. Pokud tedy nyní stěžovatel tvrdí, že zohlednil další okolnosti, které pouze neuvedl výslovně v odůvodnění svého rozhodnutí, musí kasační soud konstatovat, že by to samo o sobě svědčilo spíše o vadě odůvodnění jeho rozhodnutí než o úplnosti jeho úvahy.

[27] I přes to, že této námitce Nejvyšší správní soud nepřisvědčil, souhlasí se stěžovatelem, že požadavky krajského soudu na konkrétní kritéria přesahují právní závěry plynoucí z judikatury, na niž sám krajský soud odkazoval. Předchozí judikatura upozornila, že posuzovaná kritéria vždy vychází ze specifických okolností konkrétního případu. Krajský soud však v napadaném rozsudku nenavrhl žádná kritéria, která by se týkala specificky případu žalobce a byla stěžovatelem při posouzení věci opomenuta. Co se týče míry účasti žalobce na trestné činnosti, tato již byla zhodnocena oběma trestními soudy při stanovení výměry trestu. Z výše uvedené rekapitulace přitom vyplývá, že žalobci byl uložen vyšší trest než ostatním odsouzeným z důvodu vyšší míry jeho zapojení do organizované trestné činnosti, přičemž při spodní hranici zákonné trestní sazby byl trest uložen toliko s ohledem na výtěžnost trestné činnosti. Nadto se jednalo o uložení trestu nad zákonným minimem pro kvalifikovanou skutkovou podstatu. Z rozhodnutí stěžovatele vyplývá, že se ztotožnil se závěrem trestního soudu o velmi vysoké míře společenské škodlivosti trestného činu žalobce. Za hlavní skutečnosti svědčící o závažnosti trestné činnosti označil její spáchání v organizované skupině, v úmyslu získat značný prospěch a ve velkém rozsahu. V rozhodnutí je pak zdůrazněna typová závažnost dané trestné činnosti, kterou stěžovatel dovozoval i z obecně známých vážných škodlivých účinků a společenského dopadu drogové trestné činnosti, což je důvodem, proč je drogová kriminalita řešena i na mezinárodní úrovni. Zdůraznil, že se žalobce na činnosti vedoucí k výrobě psychotropních látek aktivně podílel. Co se týče života žalobce po propuštění z výkonu trestu, on sám v průběhu řízení neoznačil žádné závažné okolnosti, které měl stěžovatel při svém posouzení vzít v potaz.

[28] Stěžovatel tak nevycházel jen z typové škodlivosti drogových trestných činů, a specificky z kvalifikované skutkové podstaty zvláště závažného činu, za něž byl žalobce odsouzen, ale provedl i konkrétní úvahu o škodlivosti trestného činu spáchaného žalobcem. Co se týče výše uloženého trestu, lze odkázat rovněž na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2019, č. j. 2 Azs 65/2018 - 31, bod [11]: „[I] méně intenzivní konkrétní škodlivost trestného činu, jebož se stěžovatel dopustil, je-li stále v mezích kvalifikované skutkové podstaty podle výše uvedeného ustanovení trestního zákoníku, tedy jde-li o čin spáchaný ve značném rozsahu, zpravidla znamená, že ve smyslu azylového práva jde o vážný zločin.“ V tomto případě sice nešlo o trestnou činnost ve značném, nýbrž „jen“ velkém rozsahu, přesto kvalifikovaná skutková podstata nasvědčuje závěru o závažnosti zločinu (srov. rozsudek tohoto soudu ze dne 20. 7. 2020, č. j. 9 Azs 131/2020 - 23).

[29] Konečně lze odkázat na to, že při pravomocném odsouzení žadatele o mezinárodní ochranu podle § 283 odst. 1 a odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, považoval kasační soud již v usnesení č. j. 6 Azs 108/2018 - 28, které se zabývalo skutkově obdobnou situací, za dostatečné, pokud „[ž]alovaný nevycházel pouze z kvalifikace jednání dle trestního zákoníku (zvláště závažný zločin), ale odkázal též na mezinárodní úmluvy, které výrobu drog obecně kvalifikují takéž jako závažné protiprávní jednání. Ve vztahu ke konkrétní situaci stěžovatele pak vzal žalovaný v úvahu skutečnost, že jednání stěžovatele bylo úmyslné, na výrobě drog se aktivně podílel a činil tak ve velkém rozsahu. (...) Negativní účinek užívání pervitinu na zdraví a společenské vztahy uživatelů a zájmy společnosti je přitom obecně znám a není třeba jej podrobněji rozvádět“. Podobně se kasační soud vyjádřil i v usnesení ze dne 3. 10. 2018, č. j. 1 Azs 225/2018 - 45.

pokračování

[30] Lze tedy uzavřít, že by nebylo dostatečné, pokud by stěžovatel opřel aplikaci § 15a zákona o azylu pouze o konstatování žalobcova odsouzení za daný trestný čin. Stěžovatel však zohlednil ve svém rozhodnutí i další konkrétní okolnosti a povahu jeho trestného činu, čímž dostal požadavkům plynoucím z výše citované judikatury; naopak požadavky kladené na něj v rozsudku krajského soudu nemají v judikatuře oporu.

[31] Nejvyšší správní soud proto rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud bude povinen o žalobě rozhodnout znovu v souladu se závazným právním názorem kasačního soudu (§ 110 odst. 4 s. ř. s.), a to jak ve vztahu k vypořádání žalobní námitky neuplatněné žalobcem v řízení před stěžovatelem, tak ve vztahu k požadavkům na odůvodnění úvahy stěžovatele o tom, zda trestná činnost žalobce spadá pod pojem „vážený zločin“ ve smyslu § 15a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

[32] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. října 2020

Mgr. David Hipšr
předseda senátu